

Vergaderjaar 2019–2020

35 300 B

Vaststelling van de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2020

Nr. 6

VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 24 oktober 2019

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen met de daarop gegeven antwoorden.

De vragen zijn op 4 oktober 2019 voorgelegd aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Bij brief van 22 oktober 2019 zijn ze door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties beantwoord.

Met de vaststelling van het verslag acht de commissie de openbare behandeling van het wetsvoorstel voldoende voorbereid.

De voorzitter van de commissie,
Ziengs

Adjunct-griffier van de commissie,
Hendrickx

1

Waarom wordt gedacht bij het hervormen van het belastinggebied van gemeenten? Welke denkrichtingen zijn in beeld?

Antwoord:

Onder het voorzitterschap van het Ministerie van BZK is een ambtelijke werkgroep ingericht waarin de herziening van het gemeentelijk belastinggebied wordt onderzocht. Het eindrapport van deze werkgroep vormt input voor de bouwsteen Belastingmix als onderdeel van het ambtelijke Bouwstenentraject van de Staatssecretaris van Financiën om te komen tot een beter en eenvoudiger belastingstelsel. Naast schuiven tussen grondslagen en tarieven op rijksniveau behoort namelijk verschuiving naar een ruimer gemeentelijk belastinggebied tot de mogelijkheden. In de ambtelijke werkgroep worden eerder uitgewerkte plannen voor een herziening van het gemeentelijke belastinggebied opnieuw doordacht (Kamerstukken II 2015/16, 32 140, nr. 28). De Kamer wordt begin 2020 geïnformeerd over de uitkomst van het Bouwstenentraject.

2

Wanneer kan de Kamer voorstellen tot wijziging van de Financiële-verhoudingswet tegemoet zien?

Antwoord:

Ik ben voornemens de voorstellen voor de wijziging van de Financiële-verhoudingswet voor het zomerreces 2020 aan Uw Kamer voor te leggen.

3

Wanneer wordt de evaluatie van de normeringssystematiek afgerond?

Antwoord:

De evaluatie van de normeringssystematiek wordt afgerond voorafgaand aan het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen dat in het voorjaar van 2020 plaatsvindt.

4

Wanneer wordt de indiening van het wetsvoorstel voor experimenten met early voting verwacht? Wat voor een effect heeft early voting op de planning van verkiezingen?

Antwoord:

Ik bereid momenteel een wetsvoorstel voor dat experimenten mogelijk moet maken met vervroegd stemmen (early voting). Ik verwacht in de eerste maanden van volgend jaar een aantal relevante organisaties (zoals de Kiesraad en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten) te kunnen consulteren over dat wetsvoorstel. Vervolgens wordt het wetsvoorstel voorgelegd aan de Afdeling advisering van de Raad van State. Ik streef ernaar in de tweede helft van volgend jaar een wetsvoorstel te kunnen doen indienen bij uw Kamer.

Experimenteren met vervroegd stemmen houdt in dat het college van B&W van een experimenteergemeente vanaf een nog te bepalen termijn (bijvoorbeeld een week) vóór de reguliere dag van de stemming op een of meer dagdelen een of meer stembureaus kan aanwijzen waar vervroegd stemmen mogelijk is. De datum van de reguliere dag van de stemming blijft dus gelijk. Wel zullen kiezers eerder dan nu een stempas moeten krijgen. Ook is mogelijk (afhankelijk van de wijze waarop kiezers worden toegelaten tot het vervroegd uitbrengen van een stem) een aanpassing nodig van de termijnen waarbinnen kiezers een vervangende stempas, een kiezerspas of een schriftelijke volmacht kunnen aanvragen.

5

Hoe ziet de benchmark woonlasten eruit, die wordt geïntroduceerd ter vervanging van de macronorm OZB?

Antwoord:

In de benchmark worden naast de lasten voor de ozb ook de riool- en afvalstoffenheffing vergeleken. Het betreft een vergelijking van de gemeentelijke woonlasten en de gemeentelijke tariefontwikkeling per provincie, net als de landelijke en provinciale gemiddelden. Middels deze (grafische) vergelijking worden de onderlinge verschillen tussen gemeenten inzichtelijk gemaakt. Het overzicht vergelijkt binnen de provincie de tariefswijzigingen per gemeente en het cumulatief bedrag van de drie heffingen per gemeente.

6

Hoe wordt er bij de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet rekening gehouden met de (verminderde) digitale vaardigheden van ouderen zodat zij ook in staat zijn om vergunning aan te vragen, meldingen te doen en plannen te raadplegen in de fysieke leefomgeving?

Antwoord:

Bij de ontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) wordt rekening gehouden met toegankelijkheid voor minder digitaal vaardige, minder taalvaardige mensen en mensen met een (audio)visuele beperking. De informatie in het digitale loket is begrijpelijk voor mensen met taalniveau B1, het taalniveau dat door circa 95 procent van de Nederlandse bevolking gelezen en begrepen kan worden. Bij de ontwikkeling wordt het digitale loket elk kwartaal getest op digitale toegankelijkheid en bruikbaarheid. Door het voorleggen van het loket aan echte gebruikers leren we elk kwartaal hoe we het portaal kunnen verbeteren. Dit levert waardevolle inzichten voor de teams die hier vervolgens oplossingen voor implementeren. Verder voldoet de landelijk voorziening aan de Europese standaard (WCAG 2.1) voor de toegankelijkheid van websites en apps van overheidsorganisaties.

7

Hoe gaat u ervoor zorgen dat de digitale overheid toegankelijk en begrijpelijk wordt voor iedereen, naast de campagne «Direct Duidelijk» en de cursussen die landelijk zullen worden aangeboden?

Antwoord:

Ik ga de uitwisseling van kennis, ervaring en goede voorbeelden versterken door:

- experts in te zetten om overheden te helpen om burgers vaker bij de ontwikkeling en het testen van teksten, digitale formulieren en websites te betrekken;
- een modellenbank voor begrijpelijke teksten en formulieren te ontwikkelen;
- een loket voor inwoners en burgerbelangenorganisaties te openen om onbegrijpelijke teksten aan te leveren;
- dit najaar nog 3 regiobijeenkomsten met verdiepingssessies voor ambtenaren te organiseren;
- vanaf 2020 maandelijks in een provincie een Direct Duidelijk marathon te organiseren met allerlei inspirerende begrijpelijke taalworkshops voor ambtenaren;
- met behulp van burgerpanels en ambassadeurs onderzoek uit te voeren naar verbeterde teksten en formulieren en zo te toetsen of deze merkbaar zijn verbeterd.

Met het programma Mens Centraal werken we aan een overheidsbrede aanpak op levensgebeurtenissen om dienstverlening beter aan te laten sluiten op het dagelijkse leven van mensen.

Het wetsvoorstel Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, dat bij uw Kamer aanhangig is, voorziet in een algemene zorgplicht voor bestuursorganen tot bij de doelgroep passende ondersteuning bij overheidscommunicatie. Bestuursorganen zijn er zelf verantwoordelijk voor om deze hulp concreet in te vullen

8

Hoe passen investeringen in «tabletcoaches» binnen het beleid om de digitale overheid toegankelijk en begrijpelijk te maken voor iedereen?

Antwoord:

De aanschaf van een tablet, smartphone of laptop is een eerste stap om digitaal vaardiger te worden. Maar wie digitale vaardigheden mist heeft begeleiding nodig om een nieuw apparaat te gebruiken. «Tabletcoaches» helpen mensen met weinig of zelfs zonder digitale vaardigheden op weg om niet alleen vertrouwd te raken met de bediening van een apparaat, maar ook zaken als verbinding maken met wifi, surfen, mailen, apps installeren en gebruiken, sociale hulpmiddelen als WhatsApp, Twitter, Facebook en Skype, gevaren op internet leren herkennen enzovoort. In de praktijk helpen tabletcoaches veel ouderen en mensen met een migratieachtergrond op weg, maar daartoe blijft het niet beperkt. Zelfs jongeren kunnen baat hebben bij een «tabletcoach», vooral in gevallen waarbij sprake is van zogenoemde splintervaardigheden. We spreken van splintervaardigheden als mensen alleen goed om kunnen gaan met een onderdeel van digitalisering en andere dingen van digitalisering moeilijk vinden.

9

Hoe gaat u de kennis van senioren stimuleren bij het herkennen van risico's rondom digitalisering, waaronder het beschermen van de digitale identiteit?

Antwoord:

Senioren kunnen inderdaad in kwetsbare posities verkeren als het gaat om meekomen met digitalisering. Zij moeten bijvoorbeeld op het gebied van zorg steeds vaker gebruik maken van digitale hulpmiddelen en lopen hierbij tegen drempels aan. Ook eenzaamheid of een kleine sociale kring zorgt er in veel gevallen voor dat het meekomen met digitale ontwikkelingen voor deze groep zeker niet vanzelfsprekend is. Vanuit de alliantie Digitaal Samenleven, waarin publieke, private en maatschappelijke organisaties met elkaar «digitale drempels» opsporen, wordt dit najaar een landelijk actieprogramma gestart om juist de groep senioren extra te ondersteunen bij het ontwikkelen van digitale vaardigheden. Dat betekent ook bewustwording dat het nodig is om op een veilige en vertrouwde manier om te gaan met de digitalisering. De opgave om iedereen te laten meedoen vraagt om gezamenlijke inspanning. Overheid, bedrijven en maatschappelijke organisaties moeten veel meer mét elkaar optrekken. Binnen de alliantie Digitaal Samenleven worden de goede initiatieven van individuele organisaties aan elkaar verbonden. De cursus «Klik en Tik» wordt door heel het land aangeboden in o.a. bibliotheken. Ook is deze cursus voor particulieren gratis beschikbaar. BZK geeft subsidie om hier een extra module «Veilig Internetten» aan toe te laten voegen. Juist om zaken zoals het beschermen van je digitale identiteit op een laagdrempelige manier onder de aandacht te brengen. Met de campagne Alert Online van het Ministerie van Justitie & Veiligheid wordt bij alle Nederlanders aandacht gevraagd voor de risico's van digitalisering.

10

Op welke manieren gaat u voorkomen dat het programma «Machtigen», waarbij mensen die niet digitaal willen of kunnen communiceren hun digitale zaken kunnen overdragen aan iemand anders, gevoelig wordt voor fraude en oneigenlijk gebruik van gegevens?

Antwoord:

Het programma Machtigen beoogt fraude en oneigenlijk gebruik van gegevens juist tegen te gaan door een aansprekend, veilig alternatief te bieden voor het uitlenen van de eigen DigiD-code, wat nu vaak gebeurt en gevoelig is voor fraude en misbruik. Overigens is het uitlenen van de eigen DigiD-code in de nabije toekomst geen optie meer omdat overheidsdienstverleners de betrouwbaarheid van hun inlogmethode moeten gaan verhogen. Zo vereist het UWV sinds 15 mei 2019 dat klanten verplicht inloggen met de DigiD App of sms-controle. Inloggen bij DUO was al eerder verplicht via de DigiD App of sms-controle. Omdat inloggen met alleen de combinatie van gebruikersnaam en wachtwoord niet meer kan is machtigen dan het enige digitale alternatief.

Machtigen is veilig omdat alle handelingen die de gemachtigde uitvoert digitaal worden vastgelegd, zodat in het geval van fraude, misbruik of misverstand eenduidig kan worden bepaald wie wanneer welke handelingen namens de betrokkene heeft uitgevoerd. Verder wordt door goede voorlichting en informatie gezorgd dat de betrokkene zich bewust is waarvoor hij iemand machtigt, en desgewenst zelf kan volgen waarvoor zijn machtiging is/wordt gebruikt.

11

Welke mogelijkheden zijn er voor eenzame en alleenstaande ouderen om digitaal te kunnen communiceren met de overheid, wanneer vertrouwelingen niet beschikbaar zijn?

Antwoord:

Ik herken dat senioren vaak in kwetsbare posities verkeren als het gaat om meekomen met digitalisering. Er zijn door het hele land veel lokale initiatieven die ouderen met een beperkt sociaal netwerk ondersteunen door middel van maatjesprojecten of inloopspreekuren in buurthuizen. Ouderenbonden spelen hierin een belangrijke rol, evenals particuliere organisaties zoals Studentaanhuis.

Naast cursussen die in de bibliotheken worden aangeboden om de eigen digitale vaardigheden te verbeteren, zijn er sinds 1 juli jl. ook 15 Informatiepunten Digitale Overheid ingericht. Dit zijn fysieke plekken in bibliotheken waar mensen terecht kunnen met hun vragen over de digitale overheid. Vanaf volgend jaar wordt dit initiatief landelijk uitgebreid. Mensen die problemen hebben met zelf digitaal communiceren kunnen ook iemand machtigen. Dat kan een vertrouweling zijn, zoals een familielid of kennis, dit kan ook een maatschappelijke hulpverlener zijn, zoals vakbond, ouderenbond, wijkcentrum, bibliotheek of belastingwinkel. Het wetsvoorstel Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, dat bij uw Kamer aanhangig is, voorziet in een algemene zorgplicht voor bestuursorganen tot bij de doelgroep passende ondersteuning bij overheidscommunicatie. Bestuursorganen zijn er zelf verantwoordelijk voor om deze hulp concreet in te vullen.

12

Wat is de oorzaak van de daling van de secretarieleges in 2019?

Antwoord:

De begrote opbrengst van de secretarieleges daalt van € 322 mln. in 2018 naar € 246 mln. in 2019. Deze daling hangt samen met de wijziging van de paspoortwet in 2014, waarbij de geldigheidsduur van paspoorten en

identiteitskaarten voor personen van 18 jaar en ouder van 5 jaar is verlengd naar 10 jaar. Sinds deze wijziging in 2014 hebben alle personen van 18 jaar en ouder een nieuw paspoort of identiteitskaart ontvangen dat 10 jaar geldig is. Als gevolg hiervan daalt het aantal aanvragen voor paspoorten en identiteitskaarten in 2019 voor een periode van 5 jaar. Hierdoor dalen de legesopbrengsten bij gemeenten ten opzichte van 2018. Naar verwachting stijgt het aantal aanvragen weer in 2024. Dan moeten de in 2014 aangevraagde paspoorten en identiteitskaarten met een geldigheidsduur van 10 jaar vervangen worden.

13

Wat is er de oorzaak van dat de netto lasten voor de clusters Inkomen en Participatie, Cultuur en ontspanning en de clusters voor Maatschappelijke ondersteuning en Jeugd ten opzichte van de begroting 2017 meer zijn toegenomen dan de ijkpunten in het gemeentefonds?

Antwoord:

De scan die gebruikt wordt in het Periodiek Onderhoudsrapport (POR) is bedoeld om eventuele scheefheden in de verdeling van het gemeentefonds vroegtijdig te signaleren. Het instrument zet jaarlijks de veronderstelde gemeentelijke uitgaven- en inkomstenpatronen op basis van de verdeling van het gemeentefonds af tegen de werkelijke uitgaven en inkomsten van gemeenten. Het POR is primair een instrument om de verdeling van het gemeentefonds macro te monitoren en is niet geschikt voor uitgebreid onderzoek naar de achterliggende oorzaken van ontwikkelingen in de uitgaven van (specifieke) gemeenten. Uw vraag is daarom op basis van het POR niet te beantwoorden. Dergelijke vragen kunnen wel onderdeel zijn van verdiepend vervolgonderzoek. Wanneer bevindingen jaarlijks terugkerend worden geconstateerd in het POR, kan besloten worden de verdeling van het gemeentefonds uitgebreid te onderzoeken. Op dit moment loopt een dergelijk verdiepend onderzoek naar de verdeling van het gemeentefonds. Ik zal uw Kamer voor de zomer 2020 informeren over de uitkomsten (Kamerstukken II 2017/18, 34 775-B, nr. 18).

14

Hoeveel van de € 16 miljoen die beschikbaar is gesteld voor de doorontwikkeling en innovatie van de digitale overheid zal worden besteed aan het toegankelijk en begrijpelijk maken van de digitale overheid?

Antwoord:

Dit betreft het nog niet juridisch verplichte budget uit de Investeringspost digitale overheid. Deze post is bestemd voor gezamenlijke doorontwikkeling en innovatie van de digitale overheid, waaronder de generieke digitale (basis)infrastructuur (GDI). De bestemming van de Investeringspost wordt afgestemd in de governance van de digitale overheid (Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid: OBDO) en wordt opgenomen in de meerjarige Investeringsagenda Digitale Overheid. Eind 2019 vindt de definitieve vaststelling van de investeringsagenda 2020 plaats en zal duidelijk zijn welk deel daarvan besteed zal worden aan het toegankelijk en begrijpelijk maken van de digitale overheid.

15

Op welke termijn wordt de beleidsdoorlichting van het identiteitsstelsel naar de Tweede Kamer verzonden?

Antwoord:

Mijn streven is de beleidsdoorlichting van begrotingsartikel 6.5 (Reisdocumenten en Basisregistratie Personen) voor het kerstreces aan uw Kamer aan te bieden. Indien deze termijn niet wordt gehaald zal ik tijdig hierover een uitstelbericht aan de Tweede Kamer sturen.

16

Hoeveel extra leerlingen per jaar kunnen door de geleidelijke verhoging van de subsidie aan ProDemos het parlement bezoeken?

Antwoord:

ProDemos organiseert al sinds de oprichting in 2010 bezoeken voor leerlingen aan het parlement. De maatregel in het regeerakkoord dat alle kinderen tijdens hun schooltijd het parlement kunnen bezoeken is ingegaan in het schooljaar 2019/2020. Daarbij wordt voorzien in een geleidelijke groei naar 180.000 leerlingen uit het voortgezet onderwijs (VO) in 2022. In 2017 bezochten 91.556 leerlingen het parlement, in 2018 waren dit er 99.571. In 2019 bezochten tot en met september 74.616 leerlingen het parlement. Begin oktober 2019 lag het aantal aanmeldingen voor het schooljaar 2019/2020 op 144.423, waarvan 105.236 VO-leerlingen. Het streven is om in het kalenderjaar 2020 140.000 VO-leerlingen een bezoek te laten brengen aan het parlement.

17

Wat is reden van de verlaging van het budget voor Toerusting en ondersteuning politieke ambtsdragers vanaf 2022?

Antwoord:

Bij Voorjaarsnota 2018 zijn tot en met 2021 extra middelen (in totaal € 5 mln.) voor toerusting en ondersteuning politieke ambtsdragers ter beschikking gesteld. Vanaf begrotingsjaar 2022 zijn deze niet beschikbaar.

18

Wat is de reden van de fluctuaties in de hoogte van de subsidie die wordt toegekend aan Stichting Thorbeckeleerstoel?

Antwoord:

In 2019 is een subsidie verleend met een looptijd tot april 2024. De fluctuaties hangen samen met het afgesproken betalingsritme van 50% in 2019 (€ 165.000), 30% in 2021 (€ 99.000) en 20% bij vaststelling van het eindverslag in 2024 (€ 66.000).

19

Wanneer wordt de review naar de checklist toegankelijkheid stemlokalen afgerond en wanneer worden de daarop gebaseerde aanbevelingen verwacht?

Antwoord:

Naar verwachting wordt het rapport met de uitkomsten van de review en de aanbevelingen voor de zomer van 2020 opgeleverd. Het rapport zal ik te zijner tijd doen toekomen aan uw Kamer.

20

Wat is er de oorzaak van dat gemeenten met zeer slechte bodemgesteldheid in 2019 zowel op het subcluster Wegen en water als het subcluster Riolering duidelijk minder hebben uitgegeven dan hun ijkpuntscore in het gemeentefonds?

Antwoord:

De scan die wordt gebruikt in het Periodiek Onderhoudsrapport (POR) is bedoeld om eventuele scheefheden in de verdeling van het gemeentefonds vroegtijdig te signaleren. Het instrument zet jaarlijks de veronderstelde gemeentelijke uitgaven- en inkomstenpatronen op basis van de verdeling van het gemeentefonds af tegen de werkelijke uitgaven en inkomsten van gemeenten. Het POR is primair een instrument om de verdeling van het gemeentefonds macro te monitoren en is niet geschikt

voor uitgebreid onderzoek naar de achterliggende oorzaken van ontwikkelingen in de uitgaven van (specifieke) gemeenten. Omdat het bij deze bevindingen om een beperkt aantal gemeenten gaat en de netto lasten op deze twee taakgebieden een sterke dynamiek kennen vanwege het projectmatige karakter van deze taken, kan in het POR niet geconstateerd worden waarom deze gemeenten voor dit beleidsdomein minder uitgeven dan hun ijkpuntscore in het gemeentefonds en of deze gemeenten dus in het gemeentefonds te veel gecompenseerd worden voor hun zeer slechte bodemgesteldheid. Uw vraag is daarom op basis van het POR niet te beantwoorden. Dergelijke vragen kunnen wel onderdeel zijn van vervolgonderzoek. Wanneer bevindingen jaarlijks terugkerend worden geconstateerd in het POR, kan besloten worden de verdeling van het gemeentefonds uitgebreid te onderzoeken. Op dit moment loopt een dergelijk verdiepend onderzoek naar de verdeling van het gemeentefonds. Ik zal uw Kamer voor de zomer 2020 informeren over de uitkomsten (Kamerstukken II 2017/18, 34 775-B, nr. 18).

21

Waarom ontbreken bij moties de Kamerstuknummers?

Antwoord:

Naar aanleiding van de Kamervragen over de Ontwerpbegroting 2019 (Kamerstukken II 2018/2019, 35 000-VII, nr. 9) zijn voor de moties en toezeggingen de verwijzingen naar de betreffende debatten, algemene overleggen, wetgevingsoverleggen, etc. gemaakt. De Kamerstuknummers van de moties zijn in de meeste gevallen per abuis niet vermeld.

22

Waarom ontbreken bij moties hyperlinks?

Antwoord:

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft haar Ontwerpbegrotingen voor het eerst in een nieuw digitaal systeem gemaakt zonder tussenkomst van de drukkerij. Dit systeem ondersteunt nog niet dat bepaalde parlementaire stukken automatisch gelinkt worden. Hier wordt aan gewerkt. De verwachting is dat bij begrotingsstukken die volgend jaar gepubliceerd worden, deze hyperlinks wel werken.

23

Waarom zijn bij de uitvoering van de motie-Van den Bosch c.s. (TK 34 827, nr. 6) de brieven van de Minister van BZK niet vermeld (TK 34 827, nr. 7 en 8)?

Antwoord:

Per abuis zijn de bedoelde brieven hier niet vermeld; bij het verschijnen van de begroting had het overzicht op dit punt geactualiseerd moeten zijn met de door vraagsteller aangehaalde brieven.

24

Wanneer en op welke wijze is de Kamer geïnformeerd over de uitvoering van de motie-Van der Molen/Van der Graaf (TK 35 000 VII, nr. 19)?

Antwoord:

Ik zal u eind 2019 in de Kamerbrief over de derde voortgangsrapportage Bevolkingsdaling informeren over de uitvoering van de motie «Regio-check», conform de aankondiging in de Kamerbrief «Tweede Voortgangsrapportage Actieplan Bevolkingsdaling» van 14 november 2018 (TK 31 757, nr. 97).

25

Kan een overzicht gegeven worden over de afgelopen 5 jaar van de bij vaststelling van het gemeentefonds verwachtte hoogte en de daadwerkelijke afrekening na afloop van dat betreffende jaar (dus hoe groot het verschil was tussen de geraamde cijfers en de daadwerkelijke cijfers i.h.k.v. het trap-op-trap-af stelsel)?

Antwoord:

In onderstaande tabel is de accresontwikkeling opgenomen voor de afgelopen 5 begrotingsjaren in miljoenen euro's. De accresraming voor een bepaald begrotingsjaar wordt voor het eerst geraamd in jaar t-4. En deze raming wordt daarna twee keer per jaar bijgesteld tot aan het moment van afrekening in jaar t+1. In onderstaande tabel zijn de cijfers vergeleken uit de begroting voor jaar t (het moment waarop het accres daadwerkelijk wordt toegevoegd aan de begroting gemeentefonds) met de cijfers uit de voorjaarsnota jaar t+1 (het moment van afrekening).

Jaar	Begroting	Afrekening	Vershil
2014	691	332	- 359
2015	20	- 91	- 111
2016	647	662	15
2017	188	166	- 22
2018	805	807	2

Mutaties in het accres kunnen grofweg twee oorzaken hebben. Enerzijds kan sprake zijn van fluctuaties in de Rijksuitgaven, die via de afgesproken normeringssystematiek doorwerken in het accres (trap-op-trap-af). Anderzijds wordt de omvang van het accres bepaald door de actuele raming van de loon- en prijsontwikkeling. Via lagere lonen en prijzen kunnen hier lagere uitgaven voor gemeenten tegenover staan. In de tabel zijn de verschillen tussen begroting en rekening opgenomen maar er doen zich ook schommelingen voor in het accres in de periode tussen begroting en afrekening. Met name die schommelingen zijn aanleiding geweest voor de fondsbeheerders om te bezien of het mogelijk en wenselijk is om voor de middellange termijn (2020 en 2021) maatregelen te treffen die de schommelingen kunnen voorkomen of dempen. Dit is ook in lijn met de motie Segers (Kamerstukken II 2019/20, 35300, nr. 23).

26

Welke mogelijkheden hebben gemeenten om de lagere uitkeringen uit het gemeentefonds als gevolg van lagere uitgaven door de rijksoverheid op te vangen?

Antwoord:

Als de accessen naar beneden worden bijgesteld betekent dit niet per se dat er direct aanpassingen gedaan hoeven te worden in de inkomsten en uitgaven van individuele gemeenten. Een deel van het lagere accres is het gevolg van lagere loon en prijs ontwikkelingen. Via lagere lonen en prijzen kunnen hier lagere uitgaven voor gemeenten tegenover staan. De wijze waarop gemeenten de raming van het accres in hun begroting verwerken is een verantwoordelijkheid van de gemeente. Afhankelijk van de situatie van de gemeente kunnen er aanvullende maatregelen nodig zijn. Gemeenten kunnen dan beleidsmaatregelen nemen, bezuinigen, lokale belastingen verhogen of een onttrekking doen uit de reserves.

27

Hoeveel gemeenten hebben problemen en/of tekorten met/op hun begroting bij het Ministerie van BZK gemeld als gevolg van een lagere

uitkering uit het gemeentefonds doordat de rijksoverheid minder geld heeft uitgegeven?

Antwoord:

Vanuit bestuurlijk overleg is bekend dat gemeenten aangeven vanwege accresinstabiliteit aanvullende maatregelen te moeten nemen om hun begroting sluitend te krijgen. Het Ministerie van BZK heeft recentelijk 12 brieven ontvangen waarin dit wordt aangegeven.

28

Op welke wijze heeft het investeringsbudget van in totaal € 2 mld. voor de woningbouw effect op de hoogte van de uitkering van het gemeentefonds (m.a.w. stel dat in 2020 er niet € 100 mln., maar € 500 mln. korting op de verhuurderheffing plaatsvindt, betekent dit dan ook een hoger bedrag voor het gemeentefonds? En werkt dit omgekeerd ook zo wanneer er bijvoorbeeld maar € 50 mln. korting wordt gegeven in 2020)?

Antwoord:

De € 2 mld. om woningbouw te stimuleren bestaat uit uitgaven (€ 1 mld.) en uit een heffingsvermindering bij de verhuurdersheffing (€ 1 mld.). De cumulatief € 1 mld. hogere uitgaven als gevolg van het woningbouw-pakket hebben een accresverhogend effect. De inkomstenmaatregelen zijn niet relevant voor de berekening van het accres, aangezien het accres is gekoppeld aan de uitgaven van het Rijk. Veranderingen in belastingen zoals de verhuurdersheffing werken dan ook niet door in de algemene uitkering aan het gemeentefonds.

29

Is het mogelijk dat door uitstel van projecten als gevolg van de PAS-uitspraak (waardoor bijvoorbeeld infrastructurele projecten die voor 2020 voorzien zijn niet (geheel) in 2020 kunnen worden uitgevoerd) de definitieve uitkering van het gemeentefonds over 2020 voor gemeenten lager kan uitvallen dan nu geraamd?

Antwoord:

De algemene uitkering aan het gemeentefonds beweegt via de normeringssystematiek mee met de totale uitgaven van het Rijk. Mocht de PAS-uitspraak in 2020 leiden tot minder uitgaven, dan leidt dit ook tot een lagere uitkering aan het gemeentefonds. Dit effect is echter partieel; uitgavenmutaties (zowel positief als negatief) worden onder het uitgavenplafond opgevangen. Het totale effect op de uitgaven van het Rijk, en daarmee op de algemene uitkering aan het provinciefonds, is daarom niet vooraf duidelijk. Ook zijn de budgettaire effecten van de PAS-uitspraak nog onzeker.

30

Is het Ministerie van BZK ook verantwoordelijk voor de elektronische publicatie van wetsgeschiedenis? Zo nee, welke instantie dan wel?

Antwoord:

De wetsgeschiedenis is vastgelegd in de parlementaire documenten waarvoor de Eerste en Tweede Kamer verantwoordelijk zijn. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is samen met het Ministerie van Buitenlandse Zaken verantwoordelijk voor de wettenbank www.wetten.nl. Daarin wordt van alle wetten de wetsgeschiedenis ontsloten door middel van linkjes naar de relevante parlementaire stukken.

31

Waarom wordt de bijdrage voor monumenten in 2020 verlaagd?

Antwoord:

De bijdrage voor 2020 is met deze begroting niet verlaagd ten opzichte van de begroting van 2019. De bijdrage voor monumenten is bij 1e Suppletoire begroting 2018 aangepast vanwege de verkoop van Soestdijk. De bijdrage voor 2019 was incidenteel verhoogd voor asbestverwijdering.

32

Waarom worden de materiële uitgaven voor ICT vanaf 2021 op 0 geraamd?

Antwoord:

De regeling ICT onder materiële uitgaven betreft alleen uitgaven voor ICT diensten die niet door SSC-ICT worden geleverd. De ICT diensten die SSC-ICT levert worden bekostigd vanaf de regeling «Bijdragen SSO's». Vanaf 2021 worden er geen uitgaven verwacht voor ICT diensten die niet door een shared service organisatie (SSO) geleverd kunnen worden.

33

Wie is de Opdrachtgever met een hoofdletter?

Antwoord:

De Staatssecretaris van BZK.

34

Hoe verhoudt de verbetering van het reisdocumentenstelsel zich precies tot het te ontwikkelen beleidskader? Wanneer kan dat beleidskader tegemoetgezien worden?

Antwoord:

Op 26 juni jongstleden is de brief over de Verbetering van het reisdocumentenstelsel (VRS) naar uw Kamer gestuurd. VRS richt zich expliciet op de verbeteringen van functionaliteiten en niet op andere, nieuwe ontwikkelingen (een uitzondering is StopID). De invoering van VRS duurt tot 2024. In het programma wordt ICT-technisch uitdrukkelijk de mogelijkheid opgehouden voor toekomstige ontwikkelingen. Te denken is aan plaatsonafhankelijk aanvragen van reisdocumenten. Het ontwikkelen van de plannen voor na 2024 valt binnen het nog te ontwikkelen beleidskader. Hier is nog geen planning voor vastgesteld.

35

Wat is de verklaring voor de stijging in de kostprijzen van het paspoort en de identiteitskaart?

Antwoord:

De oorzaak van de sprong in de kostenstijging, zoals zichtbaar is in tabel 30 (overzicht doelmatigheidsindicatoren RvIG), hangt grotendeels samen met de tariefswijziging per 1 januari 2019 (stb. 2018, nr. 494). De vaststelling van dit tarief vond later plaats dan de vaststelling van de begroting voor 2019. Omdat kostprijzen per product niet per suppletoire worden aangepast is dit het eerste moment waarop deze wijziging in de begroting zichtbaar is.

De verhoging van de kostprijzen binnen de tarieven per 1 januari 2019 is enerzijds het gevolg van de doorontwikkeling van het basisregister reisdocumenten waardoor de beheerskosten toenamen. Anderzijds werd de stijging in de kostprijzen veroorzaakt door een verhoging van de opslag ten behoeve van de egaliseringsreserve. Bij de introductie van de 10 jarige geldigheidsduur is een egaliseringsreserve ingesteld om de beheerskosten in de periode van 2019 tot en met 2023 te kunnen financieren zonder sterke tariefschommelingen te veroorzaken.

De verhoging van de opslag voor de egaliseringsreserve was nodig omdat er anders in 2023 een tekort zou optreden in de financiële dekking van de beheerskosten. Het bedrag van deze verhoging is berekend op basis van de benodigde financiële dekking en de nog uit te geven paspoorten en identiteitskaarten tot die datum. Verder zijn de tarieven jaarlijks geïndexeerd volgens de inflatiecorrectie.

De kostprijsstijging in verband met de introductie van de e-functionaliteit is nog niet in deze tarieven verwerkt. De kosten voor de e-functionaliteit op de identiteitskaart worden doorberekend aan de aanvrager vanaf het moment de identiteitskaart met de e-functionaliteit uitgegeven wordt.